

Příběhy našich sousedů

Rozhovor s plukovníkem ing. Oldřichem Hukalem zrealizovali Mária Dimoska, Alžběta Rýglová a David Lachout, žáci ze ZŠ Břečťanová v Praze 10.

Plk. Ing. Ondřich Hukal se narodil 10.3. 1937 v Praze. Dětství strávil v severních Čechách. Po absolvování základního vzdělání vystudoval vojenskou školu a stal se vojákem z povolání. Do roku 1974 působil v několika vojenských posádkách, vystudoval při zaměstnání VŠE a svou kariéru zakončil na ministerstvu národní obrany s v roce 1992. Nikdy neusiloval o kariéru, a ačkoliv nebyl členem KSČ, nebyl v této souvislosti nijak diskriminován. Přičítá to tomu, že na své cestě profesním životem měl štěstí na slušné lidi, na které rád vzpomíná. To mu dovolilo prožít svůj život bez zásadních otřesů v souvislosti s rokem 1968 a následnou normalizací. V současné době žije pan Hukal s manželkou v Praze 10.

Voják s vášní malíře

Plukovník Hukal nás uvítal ve svém malířském ateliéru, kde v současné době tráví téměř všechny volný čas. Jeho obrazy s vojenskou tematikou a vyprávění o nich nás zaujaly a o to více jsme se těšili, až uslyšíme jeho životní příběh.

Jak vzpomínáte na své dětství prožité v protektorátě?

Dětství jsem prožil v Terezíně a vzhledem k tomu, že jsem byl velmi malý, mám tyto vzpomínky z vyprávění svého otce, který byl v Terezíně zaměstnán jako správce mobilizačních zásob. V době protektorátu byl svědkem toho, jak Němci vynášeli veškeré mobilizační zásoby uložené v šancích kolem Terezína. Po otcově demobilizaci v březnu roku 1940 jsme se přestěhovali do Libochovic, kde otec pracoval jako soudní úředník. Byt jsme dostali v patře vily doktora práv Leschera, jehož žena byla Němka a jeho zeť Jandura byl šéfem roudnického gestapa a vlastně díky tomu byla naše rodina i rodina Lescherova chráněná od prohlídek, které gestapo provádělo.

Jednou jsem se jako malý kluk s Jandurou potkal na dvoře a on se mě zeptal: „No, Junge, poslouchá táta s doktorem Lescherem Londýn?“ Byl jsem v rozpacích a řekl jsem, že nevím, ale on se jen usmál.

Po smrti pana Leschera byla po válce jeho manželka nespravedlivě perzekuována nucena vykonávat nedůstojné úklidové práce a krátce po válce zemřela.

Slyšel jsem, že v té době na tom bylo hodně lidí špatně s potravinami, jaká byla vaše zkušenost?

Dobře, bydleli jsme 5 km od Křesína, kde jsem měl příbuzné a měli jsme tedy přísun potravin zajištěný, především ze zabijaček. Ty ale byly na černo a tudíž musela být soudržná celá vesnice, aby někdo neudal neohlášenou zabijačku, protože za to byli lidé posíláni do koncentračních táborů. Naštěstí v té vesnici udavač nebyl.

Zabijačky se musely hlásit úřadům a z každého prasete se muselo odvést říši. Na ohlášenou zabijačku přišel úředník, který určité části prasete orazítkoval, vyřízl, odnesl a to víte, samozřejmě si něco nechal pro sebe.

Navíc otec po ztrátě zaměstnání soudního úředníka v Libochovicích nastoupil jako tajemník ve své rodné obci. Starosta byl sedlák, nesmírně hodný, ale hloupý člověk. Takže lidi chodili za otcem, aby jim psal úřední dopisy a platili mu v naturáliích (jitrnice, jelítka, bandasku černé polévky atd.) Nebo šel na ryby, přinesl 4 kilové tloušťě. Také jsme měli pole, které obdělával strýc a za to jsme dostali 16 kg cukru. Takže aniž bychom za to mohli, měli jsme jídla dostatek.

Jedna paní, jejíž manžel byl odvezen do koncentračního tábora, se živila jako posluhovačka a moje maminka jí dávala potravinové lístky na chleba, které jsme nevyčerpali. A ona

nakoupila za ty lístky chléb a poslala jej manželovi do koncentráku. Dovedete si představit, že ho asi dostal.... (poznámka autora - ironie).

Nejhůře na tom však byli lidé z velkých měst, Pražáci atd. Tehdy se tradovalo, že proti TBC je máslo. Máslo a sádlo bylo nad zlato. Naši sedláci se nestyděli chtít za hroudu másla třeba zlatý prsten nebo kožich. A pokud měli lidé nemocné děti, byli ochotni dát opravdu všechno. Odtud také platí rčení: „Brečí jako sedlák za protektorátu“, brečeli, brečeli, ale neměli se špatně. Králíci a slepice nepodléhali dávkám.

Jak probíhalo osvobození v Libochovicích?

Vzpomínám si, že školu zabavili Němci, udělali z ní lazaret, a my jsme chodili jednou za týden do místního kina, kde jsme dostali úkoly a za týden jsme je zase odevzdali.

Rusové se blížili k Libochovicím od Drážďan přes Děčín, vybrali čokoládovny v Děčíně a Lovosicích a házeli nám balíčky z tanků a aut a já jsem měl vždycky za košilí plno dobrot a to trvalo tři dny, až mi maminka řekla: „Ty hamoune, nech už toho“.

Také jsem zažil Vlasovce. 9. května v Libochovicích se seběhlo mnoho lidí i z okolí, kvetly šeříky a slyšeli jsme, že Rusové už jedou. Před radnicí stála dvě auta UNRY a vojáci ve vybledlých uniformách. Tak jsme je oslavovali, dávali jim šeříky, když někdo zvolal, že od Slatiny jedou ruské tanky. V tom okamžiku nastartovali auta a to byli Vlasovci a ujížděli směrem na západ na Louny.

Pak tedy přijeli Rusové a byl jsem svědkem toho, jak se vzdával německý prapor. Předali zbraně a munici a v doprovodu Rusů pochodovali směrem na Roudnici.

Zažil jsem také ústup Němců, bylo nebezpečné je dráždit, hrozit na ně, protože byli schopni „pokropit“ vše kolem sebe, ale po šesti letech strachu to byla velká úleva, že odjíždějí.

V květnu roku 1945 jste se přestěhovali do Ústí nad Labem. Jaká byla tam poválečná situace?

Stejně jako v jiných částech republiky, i zde byl organizovaný odsun Němců. Vždy rozhlasem vyvolali, ze kterých ulic a domů se mají lidé shromáždit k odsunu. Mohli si vzít celkem 60 kg věcí na osobu.

Poválečná situace je spojená s excesy. Do Ústí jsme se dostali sice až poté, co k nim došlo, ale vím o nich z vyprávění. Například hodili ženu, Němku, i s kočárkem a malým dítětem z Benešova mostu do vody.

V Ústí bylo asi 80 tisíc Němců, armáda a revoluční gardy. Čechů tam bylo velmi málo, ti se tam postupně stěhovali v rámci osídlování pohraničí. Do pohraničí se stěhovali hlavně lidé ze Slovenska a – což se málo ví, také Romové.

Na příkaz Stalina v rámci přesouvání národů bylo přesunuto 350 tisíc Romů z Rumunska a bylo to prezentováno jako vděk Československa za podíl Rumunské armády na osvobození Československa. Většina Romů zůstala na Slovensku, ale někteří přišli osídlovat i západ Čech.

Jak jste vnímal první roky po osvobození?

Dětství v Ústí nad Labem od roku 45 do roku 50 bylo nádherné. Lítili jsme po městě v těch bouračkách (poznámka autora rozbořených domech). Byl jsem 3x denně v biografu, protože šly válečné filmy – Guadalcanal, Perutě pomsty a Ona brání vlast. Domů jsem přišel v půl deváté a psal úkoly nebo mi je psala sestra. To víte, na to nebyl tenkrát čas. Byla to krásná doba. Tenkrát lidé jakoby věřili, že už nikdy nebude válka.

V Ústí nad Labem pod střeleckým kopcem bylo koupaliště, 50 metrový bazén. A byly tam tenkrát plavecké závody vítězných armád. Zúčastnili se jich Američani, Angličani, Holanďani, Rusové a naši. Byly tam i zábavné přestávky, pamatuji si, že takový tlustý Holanďan na sebe oblékl dámské šaty a skákal z můstku do vody. Bylo tam hodně lidí a všichni se bavili. No a podívejte se, kde jsme dneska – válka hrozí v jednom kuse.

Když jste skončil školu, čím jste se chtěl stát?

Tady jsem se dopustil osudového omylu. Od malička jsem rád kreslil a maloval, tak jsem se pod dojmem té situace, četby, válečných filmů a poválečné nálady rozhodl pro Žižkovu školu v Moravské Třebové. Bylo to elitní vojenské gymnázium, kam se dostali pouze nejlepší uchazeči. Později jsem toho ale litoval, protože moji spolužáci byli lékaři a advokáti a já jsem byl voják. Podepsali jsme revers, že po skončení gymnázia budeme moci nastoupit na Vojenskou technickou akademii – to by z nás byli inženýři, nebo na Vojenskou lékařskou v Hradci, anebo jít do vojenského učiliště podle vlastního výběru – ženisti, pěšáci, dělostřelci apod., ale po skončení školy museli všichni do Pěchotního učiliště v Lipníku nad Bečvou, kde byl sovětský poradce a panoval tam tvrdý režim. V roce 1958 jsem byl vyřazen jako poručík pěchoty se zaměřením na protiletadlové dělostřelectvo.

V učilišti v roce 1956 jsem zažil kontrarevoluci v Maďarsku. Jednoho dne jsme dostali rozkaz sbalit si plnou polní, zajít do army (*poznámka autora - armádní obchod*) nakoupit nějaké věci a vyčkávat. Nevěděli jsme, co bude. Odpoledne jsme se doslechli, že v Maďarsku je kontrarevoluce. V deset hodin nás odváželi auty na východ. Jeli jsme celou noc a den a dorazili jsme do slovenského Filakova, což bylo 12 km od maďarských hranic. Tam jsme byli seznámeni se situací a dostali jsme ostrou municí. Drželi jsme hlídky na hranici s Maďarskem, protože nedaleko od hranic měli pravděpodobně úkryt kontrarevolucionáři. Situace byla napjatá, bylo to něco jiného než bránit vlast a tenkrát se nám rozhodně zemřít nechtělo. Druhý den jsme slyšeli dunění a rachot a to už Rusové vzali vzbouřence do kleští, i když některým se podařilo uniknout do Vídně, ale my jsme do bojů nezasáhli.

Byl jste voják, jak jste prožíval rok 1968?

Byl jsem v kině v Čelákovcích a slyšeli jsme, jak létají letadla. Druhý den ráno jsme zjistili, že jsou v republice Rusové. Na cestě do pražských Horních Počernic, kde jsem sloužil na posádce, jsem potkal několik jejich hlídek. V kasárnách mi řekli, že velitel má dovolenou a že mám jít domů a vyčkávat. Na cestě domů jsem potkal tank s ruskými vojáky, ale dohromady jsem se nic nedozvěděl a to ani z rádia. Měl jsem na starosti výcvik absolventů, kteří byli velmi radikální a sepsali petici proti přítomnosti sovětských vojsk a já jsem také podepsal.

Byli jsme vlastně něco jako jednotka PTP, ale takto zařazení vojáci si měli možnost vydělat poměrně slušné peníze a ještě se zdokonalovali ve své profesi. Základní vojenský výcvik měl pod mým velením i filozof a kněz Halík.

Mohl byste nám něco povědět něco o „sametové revoluci“?

V té době jsem pracoval již na ministerstvu obrany. Věci, které se děly na náměstích, šly tak trochu mimo nás. Po shromáždění na Letenském náměstí jsme tušili, že tento režim bude končit. Já jsem byl jediný nestraník, ostatní kolegové byli ve straně především s karierních důvodů. Pak přišla nová vláda a dělaly se prověrky. Byla to revoluce sametová, nekrvavá a asi přijít musela, režim se nedokázal sám zachránit, protože se nedělaly žádné reformy. De facto se nic nedělo, armáda dostala pokyn nedělat nic, nezapojovat se do dění během revoluce. Armáda byla izolovaná.

Poté jsme začali připravovat privatizaci. První byl projektový ústav i s krajskými pracovišti, pak Vojenské lesy a statky. Horší byla privatizace Vojenských staveb, to už se začalo rozkrádat ve velkém. A to jsem již nezažil, protože jsem šel roku 1992 do důchodu.

Pane Hukale, jste velmi vitální, čím se zabýváte ve volném čase, kterého máte teď v penzi spoustu?

Musím říct, že se nezastavím. Od jara do podzimu chalupařím a také rád se svými přáteli cestuji autem po evropských zemích. A konečně mám hodně času na svého celoživotního koníčka – malování. Zajímám se o vojenskou historii a mojí vášní je 18. století. Zaměřil jsem se na tři války o Slezsko, které vedl Fridrich II. Veliký s Marií Terezií. Snažím se, inspirován odbornou literaturou, abych na těch historických bitevních výjevech zachytil co nejpřesněji dobové reálie, zbraně, osobnosti, uniformy s veškerými detaily. Jsem rád, že se vám moje obrazy líbily. Trávím hodně času v ateliéru.

Zteč prusko-rakouských vojsk, O. Hukal

Co byste vzkázal dnešní mladé generaci?

U dnešní generace postrádám vlastenectví. Na otázku své vnučky co byl smysl mého života, jsem odpověděl, že jsem ubránil mír.

Myslím si, že dnešní situace je pro mladého člověka velmi složitá, protože orientovat se v dnešní době je velmi těžké a doporučuji Vám, abyste si své názory vytvářeli sami a ten světónázor abyste si vytvářeli ze všech dostupných zdrojů.